JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA

UPIMAJI WA KITAIFA WA KIDATO CHA PILI

015 **ELIMU YA DINI YA KIISLAMU**

Muda: Saa 2:30 **MAJIBU** **Mwaka: 2019**

Maelekezo

1. Karatasi hii ina sehemu A, B na C zenye jumla ya maswali **saba.**
2. Jibu maswali yote.
3. Andika kwa kutumia kalamu ya wino wa **bluu** au **mweusi**

maktaba.tetea.org
TETEA

Find this and other free resources at: http://maktaba.tetea.org

Prepared by: Maria Marco for TETEA

1. Katika kipengele (i) – (x), chagua jibu sahihi kisha andika herufi yake katika kisanduku.

i) Mapokezi au taarifa ya yale yote aliyoyafanya Mtume (S.A.W) au yaliyotendwa mbele yake na akaridhia hujulikana kama
A. Hadithi.
B. Hadithi ya Mtume.
C. Sunnah.
D. Sunnah ya Mtume.
Jibu: A. Hadithi
Sababu: Hadithi ni mapokezi au taarifa kuhusu maneno, matendo, au idhini ya Mtume (S.A.W) yaliyotolewa kupitia wapokezi waaminifu na kuandikwa na wanazuoni.

ii) Msingi ambao ulimtuma kama rejea katika kumfahamu msimulizi wa Hadithi mkweli na asiyekuwa mkweli ni
A. Aljarh.
B. Aljarhi wataadil.
C. Ataadil.
D. Isnadi.
Jibu: B. Aljarhi wataadil
Sababu: Aljarhi wataadil ni mfumo unaotumiwa na wanazuoni wa Hadithi kuchunguza na kutathmini uaminifu na sifa za wapokezi wa Hadithi.

iii) Sehemu ya masimulizi ya Hadithi tokea kwa Mtume (S.A.W) au swahaba hadi kuandikwa kwake hujulikana kama
A. Rawi.
B. Matini.
C. Riwaya.
D. Isnadi.
Jibu: D. Isnadi
Sababu: Isnadi ni mlolongo wa wapokezi wa Hadithi unaoonyesha chanzo chake kutoka kwa Mtume (S.A.W) hadi kwa mwandishi wa Hadithi.

iv) Uandishi wa Hadithi katika kipindi cha wafuasi wa Maswahaba ulianza kipindi gani?
A. 11 A.H - 101 A.H.
B. 11 A.H - 100 A.H.
C. 101 A.H - 200 A.H.
D. 101 A.H - 201 A.H.
Jibu: A. 11 A.H - 101 A.H.
Sababu: Katika kipindi hiki, wafuasi wa Maswahaba walianza kuandika Hadithi kwa kuzingatia mlolongo sahihi wa wapokezi na kufuatilia uaminifu wao.

v) Mtume (S.A.W) amesema "Hakika kuswihi kwa amali kutategemea nia". Katika Hadithi hii tunajifunza nini?
A. Nia hujulikana kutokana na matendo anayoyafanya mtu.
B. Nia katika ibada ni lazima itamkwe kwa sauti.
C. Nia si lazima iambatane na matendo.
D. Amali njema hulipwa kutokana na nia iliyoitangulia.
Jibu: D. Amali njema hulipwa kutokana na nia iliyoitangulia.
Sababu: Hadithi hii inasisitiza umuhimu wa nia safi katika kutekeleza ibada au matendo yote ya kheri ili kupata thawabu kutoka kwa Mwenyezi Mungu.

vi) Nini maana ya Hadithi Qudsiyy?
A. Ni Hadithi ya uongo aliyouzuliwa Mtume (S.A.W).
B. Ni habari au usemi alioutoa Mtume (S.A.W) kama alivyoupokea kutoka kwa Allah (S.W) lakini ulio nje ya Qur'an.
C. Ni usemi au habari aliyoiota Mtume (S.A.W) mwenyewe.
D. Hadithi ambayo wapokezi wake wote ni watu waadilifu.
Jibu: B. Ni habari au usemi alioutoa Mtume (S.A.W) kama alivyoupokea kutoka kwa Allah (S.W) lakini ulio nje ya Qur'an.
Sababu: Hadithi Qudsiyy ni neno la Allah lililotolewa kwa Mtume (S.A.W) lakini si sehemu ya Qur'an.

vii) Kiongozi aliyengoza mwaka 99-101 A.H na kuchukua dhima ya kuchuja na kuandika Hadithi zilizo sahihi ni
A. Omar bin Abdul Aziz.
B. Omar bin Khatab.
C. Ummaya bin Sufian.
D. Hamza bin Abdul - Muttalib.
Jibu: A. Omar bin Abdul Aziz
Sababu: Omar bin Abdul Aziz alianzisha juhudi za kuchuja Hadithi na kuhakikisha kwamba Hadithi za kweli zinahifadhiwa na kuandikwa rasmi.

viii) Miongoni mwa njia waliyoitumia wanazuoni wa Hadithi kuzitambua Hadithi za uzuushi ni
A. Wapokezi wake kutokuweka katika muhajirina.
B. Wapokezi wake kuchelewa kuingia katika Uislamu.
C. Hadithi kutokuwa mashuhuri.
D. Hadithi kwenda kinyume na Qur'an.
Jibu: D. Hadithi kwenda kinyume na Qur'an.
Sababu: Hadithi yoyote inayopingana na Qur'an, ambayo ni neno la Mungu, haiwezi kukubalika kama sahihi.

ix) Historia ya kuhifadhiwa Hadithi katika maandishi imegawanyika katika hatua ngapi?
A. Mbili
B. Tatu

C. Nne
D. Tano
Jibu: A. Mbili
Sababu: Historia ya kuhifadhi Hadithi imegawanyika katika hatua ya kwanza ya kuhifadhi kwa mdomo na hatua ya pili ya kuhifadhi kwa maandishi.

x) Kitabu cha Hadithi cha Sunan Ibn Majah kiliandikwa na nani?
A. Imamu - al - Bukhari
B. Imamu Muslim
C. Abu Daud
D. Muhammad bin Yazid
Jibu: D. Muhammad bin Yazid
Sababu: Muhammad bin Yazid ndiye mwandishi wa kitabu cha Sunan Ibn Majah, mojawapo ya vitabu sita sahihi vya Hadithi.

2. Oanisha maneno kutoka Orodha B na sentensi kutoka Orodha A kisha jaza herufi yake katika jedwali.

Orodha A
i. Viumbe wa Mwenyezi Mungu walioumbwa kutokana na nuru.
ii. Kitabu kilichoteremshwa kwa Nabii Musa (A.S).
iii. Malaika anayehusika na uratibu wa kunyesha mvua hapa duniani.
iv. Kitabu kilichoteremshwa kwa Nabii Daud (A.S).
v. Nguzo ya sita ya Imani ya Kiislamu.
vi. Malaika atakayepuliza baragumu siku ya kufufishwa na kuwafufua viumbe wote kwa idhini ya Allah (S.W).
vii. Malaika mwenye kupeleka ujumbe kwa mitume.
viii. Malaika aliyepewa dhamana ya kutoa roho za viumbe.
ix. Viumbe walioumbwa kwa ajili ya kumuabudu Allah (S.W) kama ilivyo kwa binadamu.
x. Kuwa na yakini moyoni juu ya kuwepo kwa jambo lisiloonekana lakini kuna dalili za kutosha juu ya kuwepo kwake.

Orodha B
A. Majini
B. Qadar
C. Jibril (A.S)
D. Iman
E. Injil
F. Israfil
G. Qur'an
H. Zabur
I. Taurat
J. Mikail

Find this and other free resources at: http://maktaba.tetea.org

Prepared by: Maria Marco for TETEA

Majibu
Orodha A:
i) A
ii) I
iii) J
iv) H
v) B
vi) F
vii) C
viii) G
ix) A
x) D

3. Andika KWELI kama sentensi ni sahihi au SI KWELI ikiwa sentensi si sahihi katika nafasi iliyoachwa wazi.

i. Wasioamini kuwepo kwa Allah (S.W) hawana dini... KWELI
ii. Katika Uislamu hakuna mgawanyo wa elimu ya dini na dunia... KWELI
iii. Malaika ni viumbe wasio na matamanio ya kijinsia... KWELI
iv. Kuamini siku ya mwisho ni katika nguzo za Uislamu... SI KWELI
v. Kila aliyetamka shahada mbili ni muumini... SI KWELI
vi. Makafiri wanaamini kuwa dini ni chombo cha kumkandamiza mwanadamu... KWELI
vii. Tawhid ni elimu inayofundisha kumuabudu Allah kama inavyotakiwa... KWELI
viii. Chanzo cha ndoa ni Mwenyezi Mungu mwenyewe... KWELI
ix. Uislamu unahimiza kusoma fani za elimu zote... KWELI
x. Makafiri ni watu wasio na dini... SI KWELI

4. Kwa kutumia maneno uliyopewa, chagua jibu sahihi ili kujaza nafasi wazi katika vipengele (a) – (j).
Maneno yaliyotolewa
Ali bin Abutwalib, mwenye kushukuriwa, Khazraj, Taif, Isra, Miraj, Yathrib, Mtume (S.A.W), Abu Jahal, Khadija, Halima bint Abi-Dhuhaib, Aqaba, masanamu, Amina bint Wahhab, mwenye nguvu.
a) Kiongozi wa mkutano mkubwa katika "Dar-al-Nadwa" wa kumdhuru Mtume (S.A.W) kabla ya kuhama Madina aliitwa... Abu Jahal
b) Mji wa Madina kabla ya hijra ya Mtume (S.A.W) ulijulikana kama... Yathrib
c) Swahaba aliyekabidhiwa amana zote za watu alizokuzwa nazo Mtume (S.A.W) ili azirudishe kwa wenyewe wakati Mtume (S.A.W) anahama kuelekea Madina ni... Ali bin Abutwalib
d) Mahali palipofikiwa makubaliano baina ya Mtume (S.A.W) na watu wa Yathrib palijulikana kama... Aqaba
e) Safari ya Mtume (S.A.W) kutoka msikiti mtukufu wa Makkah mpaka msikiti wa Jerusalem (Baitul Muqaddas) ilijulikana kama... Isra
f) Kitu ambacho Mtume (S.A.W) alichukia sana tangu utotoni mwake ni... masanamu
g) Jina la Muhammad alilopewa Mtume (S.A.W) na babu yake maana yake ni... mwenye kushukuriwa

h) Mlezi wa Mtume (S.A.W) aliyemlea katika kabila la Bani Khawazin ambalo lina sifa ya usafi na ufasaha wa lugha ya Kiarabu alikuwa anaitwa... Halima bint Abi-Dhuhaib
i) Kiongozi mwenye tabia njema isiyo na mfano wake katika jamii yake ni... mwenye nguvu
j) Mwanamke mjane miongoni mwa matajiri wakubwa wa Makkah aliitwa... Khadija

5. Nukuu zifuatazo hazikupangwa katika mtiririko unaotakiwa. Panga nukuu hizo katika mpangilio sahihi ili kupata maana iliyokamilika.

a) Historia ya kushuka Qur'an kwa Mtume Muhammad (S.A.W) kupitia kwa malaika Jibril (A.S) inasimuliwa vyema na Bibi Aisha (R.A) katika Hadithi ifuatayo:
(i) Basi alikuwa anakwenda Jabar Hira akifanya ibada masiku mengi na alichukua masurufu kwa ajili hiyo.
(ii) Kilichoanza katika wahyi wa Mtume (S.A.W) ni ndoto za kweli.
(iii) Masurufu haya yalipokwisha alirudi tena kwa Bibi Khadija aliyemtayarishia masurufu kama yale (ya kwanza) mpaka ikambainikia haki akiwa pangoni Hira.
(iv) Kisha akaona ni bora kujitenga.
(v) Alikuwa Mtume (S.A.W) haoti chochote isipokuwa kilitokea kama alivyooota.

Majibu
1: ii
2: v
3: iv
4: i
5: iii

b) Dalili kwamba binadamu tunahitaji ulinzi wa Mwenyezi Mungu (S.W) dhidi ya shari mbalimbali.
(i) Nashari ya alivyoumba.
(ii) Nashari ya hasidi anapohusudu.
(iii) Sema: ninajikinga kwa Mola wa ulimwengu wote.
(iv) Nashari la giza la usiku linapoja.
(v) Nashari ya wale wanaopulizia (vivia) mafundoni, (wakavunja mashikamano yaliyo baina ya watu, yaani shari ya mafatani).

Majibu
1: iii
2: iv
3: ii
4: v
5: i

Find this and other free resources at: http://maktaba.tetea.org

Prepared by: Maria Marco for TETEA

6. Jibu maswali yote kwa ufupi.
a) i) Nini maana ya ibada?
Ibada ni matendo ya unyenyekevu na utiifu yanayofanywa na Muislamu kwa lengo la kumuabudu Mwenyezi Mungu. Ni matendo yanayojumuisha maombi, swala, funga, kutoa sadaka, na shughuli nyingine za kumtukuza Mwenyezi Mungu kwa nia safi ya kupata radhi zake.
ii) Taja mambo mawili katika ibada ambayo Muislamu akiyafanya binadamu wengine watafaidika.
- Kutoa sadaka kwa wanyonge, ambayo inasaidia kupunguza umasikini na kuleta mshikamano wa kijamii.
- Kujenga misikiti au shule za Kiislamu, zinazotoa faida kwa jamii kwa nyanja ya elimu na ibada.

b) Toa tofauti mbili baina ya utekelezaji wa Swala za faradhi wakati wa kawaida na ule wakati wa vita.
- Wakati wa vita, swala inaweza kufupishwa (qasr) au kuunganishwa (jam'u), tofauti na swala ya kawaida inayofuata muda maalum.
- Swala ya vita inaweza kuswaliwa kwa mabadiliko ya nafasi na vikundi ili kuhakikisha ulinzi dhidi ya adui, tofauti na swala ya kawaida inayoswaliwa bila mabadiliko.

c) Taja sharti nne za Swala ambazo Muislamu anapaswa kuzichunga kabla hajaianza kuswali.
- Kuhakikisha anayo tohara ya mwili, mavazi, na mahali.
- Kufanya wudhu au ghusl ikiwa anahitajika.
- Kuelekea Kibla.
- Kujua muda sahihi wa swala hiyo umeingia.

d) i) Taja aina nne za mali ambazo Muislamu akizimiliki analazimika kuzitolea Zakat.
- Mali ya biashara.
- Dhahabu na fedha.
- Mifugo kama ngamia, mbuzi, na kondoo.
- Mazao ya kilimo yanayofikia kiwango cha nisab.

ii) Taja aina mbili za Sunnah zinazombatana na funga ya Ramadhani.
- Kufuturu kwa tende au maji kabla ya swala ya Maghrib.
- Kuswali Tarawehe wakati wa usiku.

e) i) Eleza maana ya Ihram.
Ihram ni hali ya kiroho na kimwili anayojitayarisha nayo Muislamu kabla ya kuanza ibada ya Hija au Umrah. Inajumuisha kuvaa nguo maalum (kwa wanaume, shuka mbili nyeupe zisizo na mshono) na kujizuia na matendo fulani kama vile kunyoa nywele, kucha, au kufanya mambo ya ndoa.

ii) Ainisha mambo mawili miongoni mwa yaliyoharamishwa kwa mwenye kuwa katika Ihram.
- Kufanya mapenzi au matendo yanayohusiana na ndoa.
- Kuwinda wanyama au kuwaua.

7. Bainisha makundi ya Waislamu ambao wameruhusiwa kuahirisha kufunga mwezi wa Ramadhani kutokana na dharura zao.

Waislamu wameruhusiwa kisheria kuahirisha funga ya Ramadhani iwapo wanakabiliwa na dharura zinazowafanya washindwe kufuata ibada hiyo kikamilifu. Kwanza, wagonjwa ni kundi muhimu lililoruhusiwa kuahirisha funga. Wagonjwa ambao hali zao za kiafya zinaweza kuzorota endapo watafunga, au wale ambao wanaweza kuhitaji kutumia dawa mara kwa mara mchana, wanaruhusiwa kutokufunga. Ruhusa hii inalenga kulinda afya zao kwa mujibu wa mafundisho ya Kiislamu yanayotoa kipaumbele kwa uhai na ustawi wa binadamu.

Pili, wasafiri ni kundi lingine lililoruhusiwa kuahirisha funga ya Ramadhani. Hii ni kwa sababu safari mara nyingi huhusisha changamoto za mwili, kama vile uchovu na njaa kali, ambazo zinaweza kuwafanya washindwe kufanikisha ibada hiyo ipasavyo. Uislamu unatambua hali ya ugumu katika safari na hivyo kuruhusu kuahirisha funga, mradi tu safari hiyo inakidhi vigezo vya kuwa halali na si ya dhambi.

Tatu, wanawake wajawazito au wanaonyonyesha pia wanaruhusiwa kuahirisha funga. Hili linazingatia umuhimu wa afya ya mama na mtoto, ambapo kufunga kunaweza kuhatarisha lishe bora na maendeleo ya mtoto aliye tumboni au anayenyonyeshwa. Wanawake hawa wanaruhusiwa kulipa funga hizo baadaye mara hali zao zitakapokuwa nzuri.

Nne, wazee ambao hawawezi kufunga kwa sababu ya udhaifu wa mwili au hali zao za kiafya wanaruhusiwa kuacha kufunga. Badala yake, wanapaswa kutoa fidia kwa kutoa chakula kwa maskini kwa kila siku wanayoacha kufunga. Hii ni njia ya kuhakikisha wanashiriki katika ibada ya Ramadhani kwa namna inayowezekana kwao.

Kwa kumalizia, ruhusa hizi zinadhihirisha jinsi Uislamu unavyozingatia hali za kibinadamu na kuweka urahisi kwa waumini wake katika kutekeleza ibada, huku ukilinda afya na ustawi wao. Waislamu wanaoahirisha funga kwa sababu hizi wanapaswa kuhakikisha wanalipa deni hilo au kutoa fidia inapowezekana.